

FACTSHEET MELDINGEN VERTROUWENSINSPECTEURS

KINDEROPVANG OVER DE JAREN 2018-2020

Inleiding

Vanaf 1 juli 2013 is in de Wet kinderopvang bepaald dat een houder van een kinderopvangorganisatie, wanneer er mogelijke vermoedens zijn van een misdrijf tegen de zeden¹ of mishandeling² bij een kind dat gebruik maakt van de geboden kinderopvang, een overlegplicht heeft.³ Het gaat daarbij om mogelijke vermoedens jegens een 'met taken belast persoon', dit kan o.a. gaan om een medewerker, een chauffeur, een gastouder en daarnaast bijvoorbeeld om huisgenoten van een gastouder. De vertrouwensinspecteurs van de Inspectie van het Onderwijs zijn zowel voor het onderwijs als voor de kinderopvang het aanspreekpunt. Voor het onderwijs geldt een vrijwel identieke verplichting die bestuurders van scholen hebben wanneer het gaat om vermoedens van seksueel misbruik door een met taken belast persoon.

Overlegplicht houders

Houders zijn verplicht mogelijke vermoedens van seksueel misbruik (zedemisdrijven) en geweld (mishandeling) gepleegd door een met taken belast persoon, conform de wettelijke overlegplicht, voor te leggen aan de vertrouwensinspecteur:

- het moet gaan om een mogelijk vermoeden van een misdrijf tegen de zeden en/of mishandeling;
- de dader is een met taken belast persoon (bijvoorbeeld een pedagogisch medewerker) van de opvang;
- het slachtoffer is een minderjarig kind dat opvang krijgt bij of via de opvang.

Als tijdens het overleg wordt geconcludeerd dat er sprake is van een redelijk vermoeden van een strafbaar feit (zeden of mishandeling), is de houder verplicht hiervan direct aangifte te doen bij de politie.⁴ De vertrouwensinspecteur ziet er op toe dat dit ook daadwerkelijk gebeurt.

Wanneer er onvoldoende grond is voor aangifte of bij twijfel hierover, kan een melding door de houder bij, of overleg met de politie ook een mogelijke vervolgstap zijn. De vertrouwensinspecteur adviseert hierin en volgt de genomen stappen.

De wettelijke meldplicht van medewerkers in de kinderopvang⁵, om vermoedens van misdrijven door een met taken belast persoon bij de houder van het kindercentrum te melden, borgt dat vermoedens bij de houder terechtkomen en zo gevolg kan worden gegeven aan de overlegplicht.

1 Als bedoeld in Titel XIV van het Wetboek van Strafrecht

2 Als bedoeld in Titel XX van het Wetboek van Strafrecht

3 Art. 1.51b wet Kinderopvang

4 Art. 1.51b lid 2 wet Kinderopvang

5 Art. 1.51b lid 3 wet Kinderopvang

Samenvatting

Ieder jaar rapporteert de inspectie over de aantallen meldingen bij de vertrouwensinspecteurs en de trends die uit de voorliggende jaren zichtbaar zijn. In het kalenderjaar 2020 is de kinderopvang deels gesloten geweest door de coronapandemie. Een goede vergelijking met eerdere jaren is daardoor momenteel niet te maken.

Aantallen meldingen

In deze factsheet staan de aantallen meldingen en trends centraal⁶. In 2020 zijn er 103 meldingen op het meldpunt van de vertrouwensinspecteurs binnen gekomen.

In 21 gevallen is er gemeld over een mogelijk vermoeden van seksueel misbruik en in 18 gevallen over een mogelijk vermoeden van seksuele intimidatie. Over psychisch geweld is 20 keer gemeld en 40 meldingen gingen over fysiek geweld. Ook zijn er dit jaar 4 meldingen binnengekomen die geen directe relatie met de aandachtsgebieden van de vertrouwensinspectie hebben.

Opvallende trends in 2020:

Toename met taken belast persoon als beklaagde in meldingen seksueel misbruik:

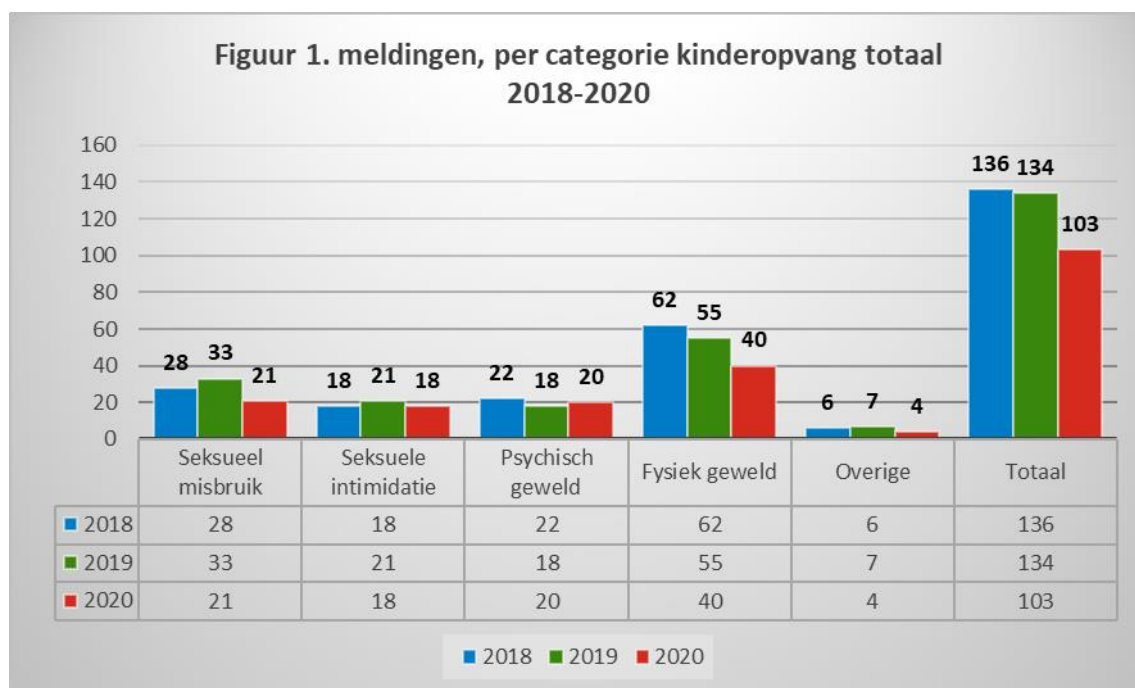
In vergelijking met eerdere jaren is het percentage met taken belaste personen (TBP), dat is betrokken bij een melding over een mogelijk vermoeden van seksueel misbruik gestegen naar 95 procent. Daarmee gaat vrijwel elke melding van seksueel misbruik over een persoon die werkzaam is in de kinderopvang of inwonend is bij de gastouder.

Toename meldingen bij BSO:

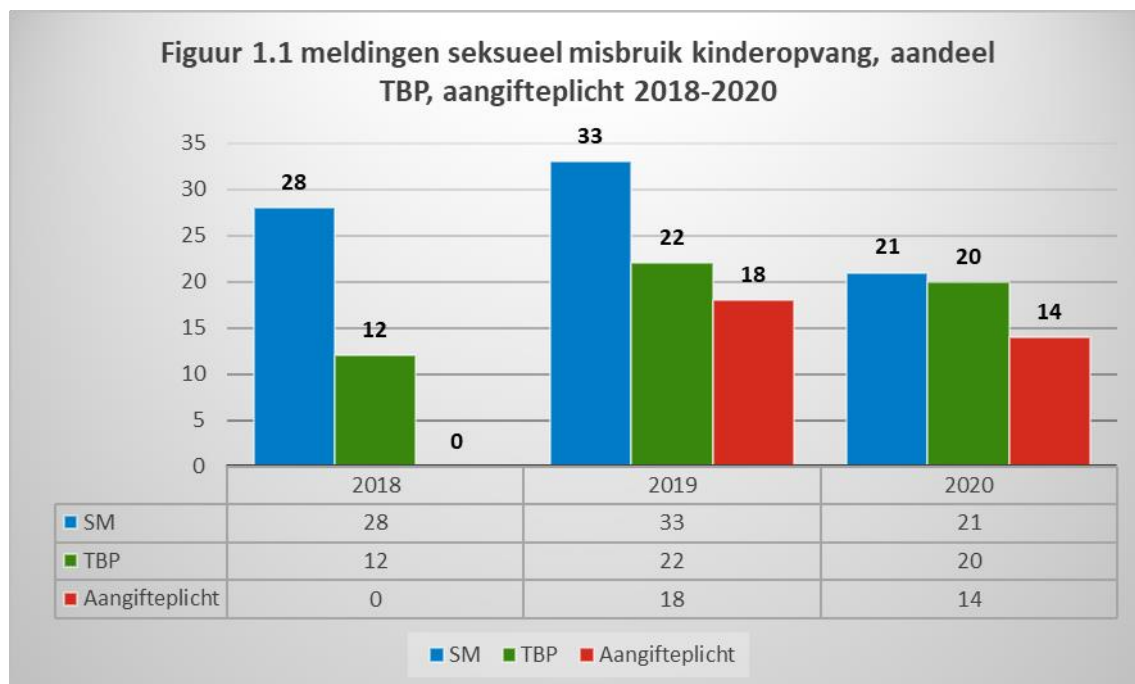
Over de BSO is het totaal aantal meldingen nagenoeg gelijk gebleven, dit ondanks de gedeeltelijke sluiting wegens de coronamaatregelen. Opvallend is dat de meldingen rond een mogelijk vermoeden van seksueel misbruik en fysiek geweld hoger liggen en het aantal met taken belaste personen daarin ook hoger is.

⁶ Iedere melding wordt geregistreerd in een vertrouwelijk dossier van de vertrouwensinspecteur. Bij complexere meldingen wordt over het algemeen met meerdere instanties contact gelegd wat leidt tot meerdere contacten en contactmomenten. Hiervoor worden aparte dossiers aangemaakt binnen dezelfde melding. De cijfers in deze factsheet zijn gebaseerd op de eerste meldingen, dus de hoofddossiers. De gekoppelde dossiers en de meerdere contactmomenten zijn niet zichtbaar in deze factsheet. Wanneer een ouder dus als eerste belt over een incident tijdens de opvang, is dat wat telt. Het kan zijn dat de houder dezelfde dag eveneens belt, maar dat wordt niet gezien in de tabel en de cijfers.

Meldingen over alle opvangvoorzieningen in de kinderopvang



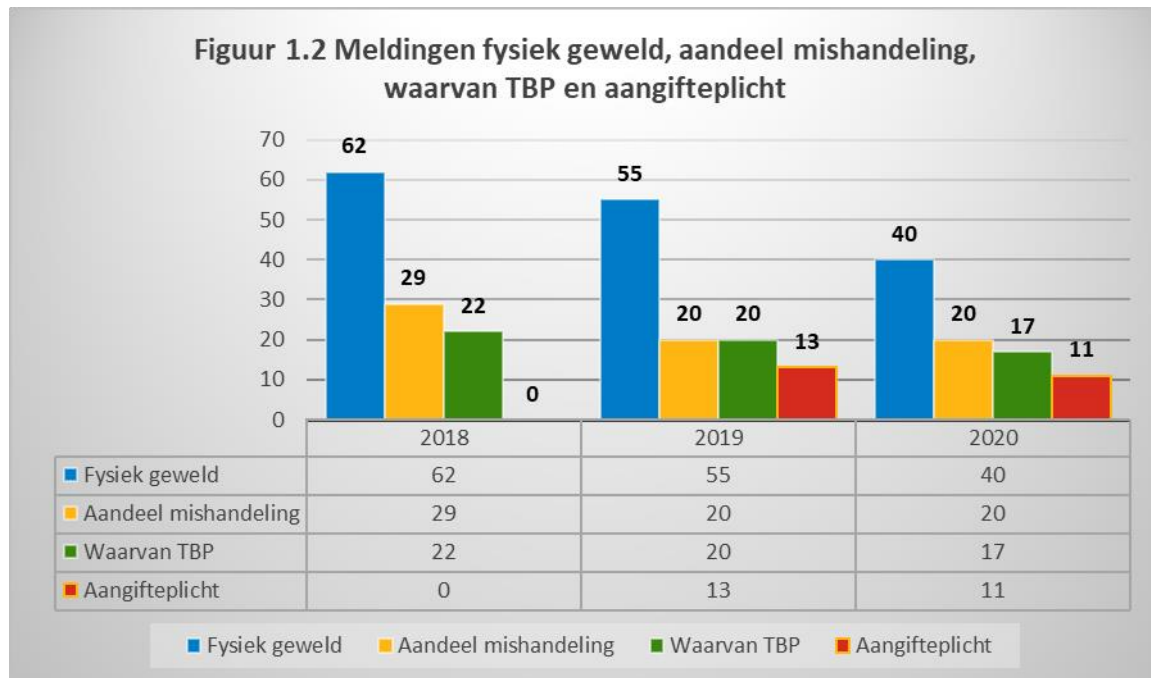
Het totaal aantal meldingen is lager dan in de voorliggende twee jaren, dit is mogelijk verklaarbaar door de gedeeltelijke sluiting van de kinderopvang in verband met de corona-pandemie. Met name de categorieën seksueel misbruik en fysiek geweld laten een lager aantal meldingen zien. Voor de andere categorieën, seksuele intimidatie en psychisch geweld valt op dat deze aantallen ondanks de gedeeltelijke sluiting vergelijkbaar zijn met 2018 en 2019.



In 2020 zijn er 21 meldingen geregistreerd die gaan over seksueel misbruik. De subcategorieën die het vaakst zijn geregistreerd zijn aanranding, gevolgd door ongewenste hinderlijke aanraking en ontucht met misbruik gezag.

In 20 van de 21 meldingen (95 procent) is de beklaagde een met taken belast persoon (TBP). Dit is ten opzichte van 2019 een hoger percentage, toen was in 66,7 procent de beklaagde een met taken belast persoon. In absolute aantallen is het aantal vrijwel gelijk gebleven. In 2018 was minder dan de helft (42,9 procent) een met taken belast persoon betrokken.

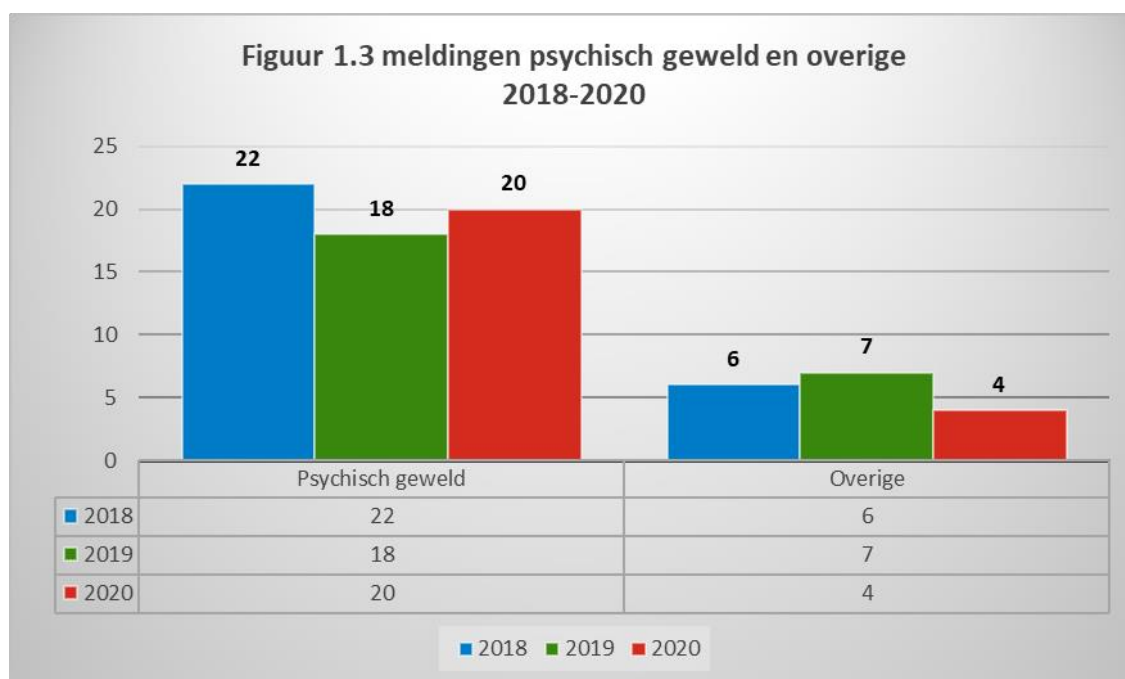
In 2020 is in 14 van de 20 meldingen (70 procent) waarbij de beklaagde een met taken belast persoon betreft, in het overleg tussen houder en de vertrouwensinspectie een redelijk vermoeden van een strafbaar feit geconstateerd en is de houder verwezen naar de zedenpolitie. Dit percentage is lager dan in 2019. Toen is er 18 van de 22 meldingen (81,8 procent) verwezen naar de zedenpolitie. Ten opzichte van 2018 kan er voor wat betreft de aangifteplicht geen relatie worden gelegd, in dat jaar verzamelde de vertrouwensinspectie deze gegevens niet.



In 2020 ontving de vertrouwensinspectie 40 meldingen over fysiek geweld binnen. Van deze 40 meldingen gaan er 20 over mishandeling (50 procent). Dit percentage is hoger dan in 2019, toen betrof dit 20 van de 55 meldingen (36,4 procent).

In 17 van de 20 meldingen (85 procent) mishandeling is de beklaagde een met taken belast persoon, dit is lager dan in 2019, maar nog steeds hoog. Toen was in alle meldingen mishandeling (100 procent) de beklaagde een met taken belast persoon.

In 11 van de 17 meldingen (65 procent)) over een met taken belaste persoon, kwam de vertrouwensinspectie in 2020 in het overleg met de houder tot een redelijk vermoeden van een strafbaar feit en is de houder verwezen naar de politie. Het percentage in 2019 en 2020 is daarmee gelijk gebleven.



Het aantal meldingen psychisch geweld (20) in 2020 is hoger dan in 2019 (18), maar is lager dan in 2018 (22). De subcategorieën die er voor psychisch geweld het vaakst zijn gemeld, betreft ongewenst verbaal gedrag gevolgd door verlaten, negeren.

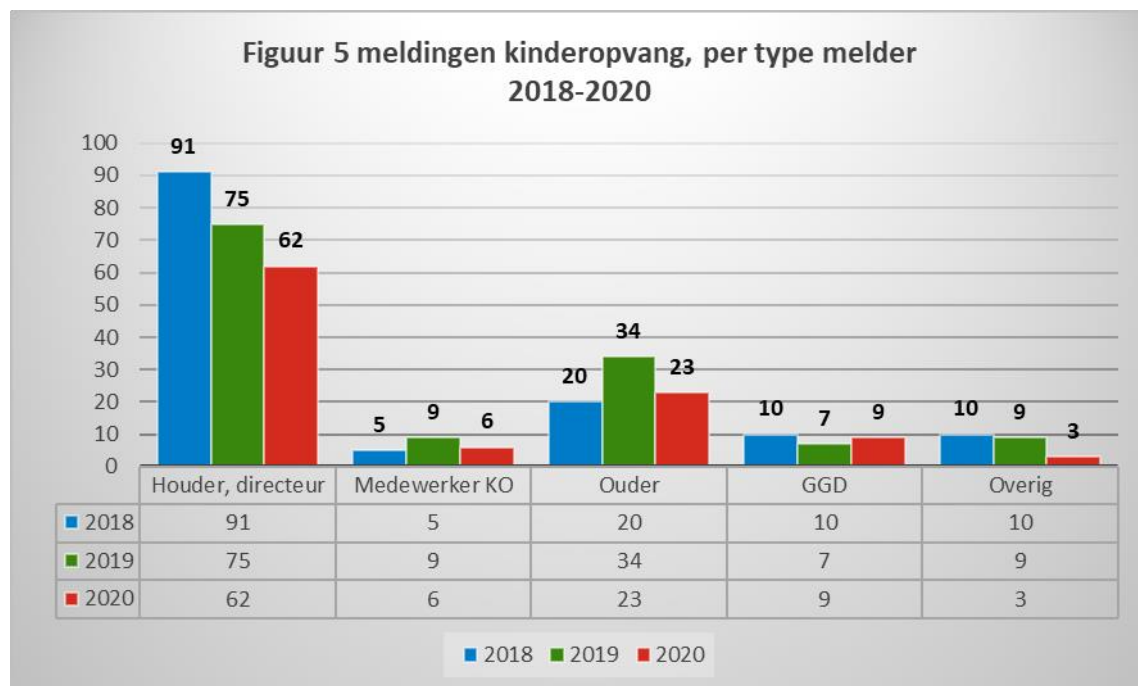
TOTAAL AANTAL MELDINGEN PER TYPE MELDER

Ouders, medewerkers, houders, GGD, maar ook vertrouwenspersonen of derden kunnen de vertrouwensinspecteur contacten wanneer zich in of rond de kinderopvang problemen voordoen op het gebied van:

- seksuele intimidatie en seksueel misbruik (zedenmisdrijf)
- psychisch en fysiek geweld (mishandeling)

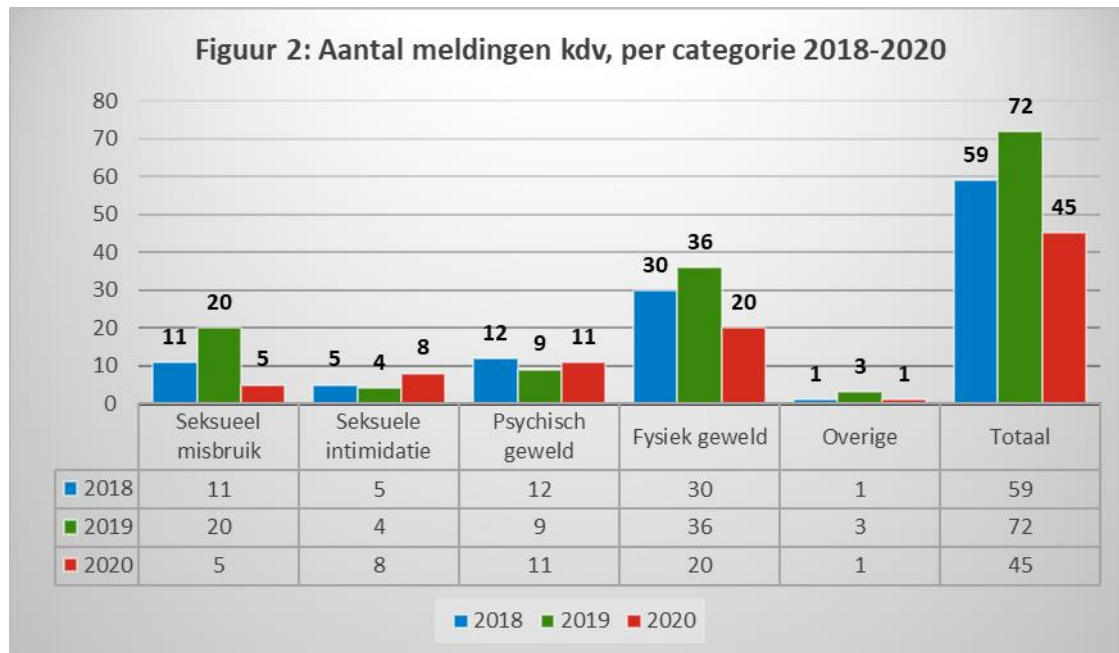
Dit betekent dat meldingen over kindercentra (dagopvang en buitenschoolse opvang), gastouderbureaus en gastouders bij de vertrouwensinspecteurs binnenkomen.

De meldingen komen vanuit de verschillende betrokken partijen, zoals houders, medewerkers en ouders. Daarnaast kunnen professionals in het veld, zoals medewerkers van Veilig Thuis en uiteraard de toezichthouders kinderopvang van de GGD contact op nemen met de vertrouwensinspecteur om te informeren of een situatie te bespreken. De vertrouwensinspecteurs zijn er om informatie te verschaffen, mee te denken en te adviseren.

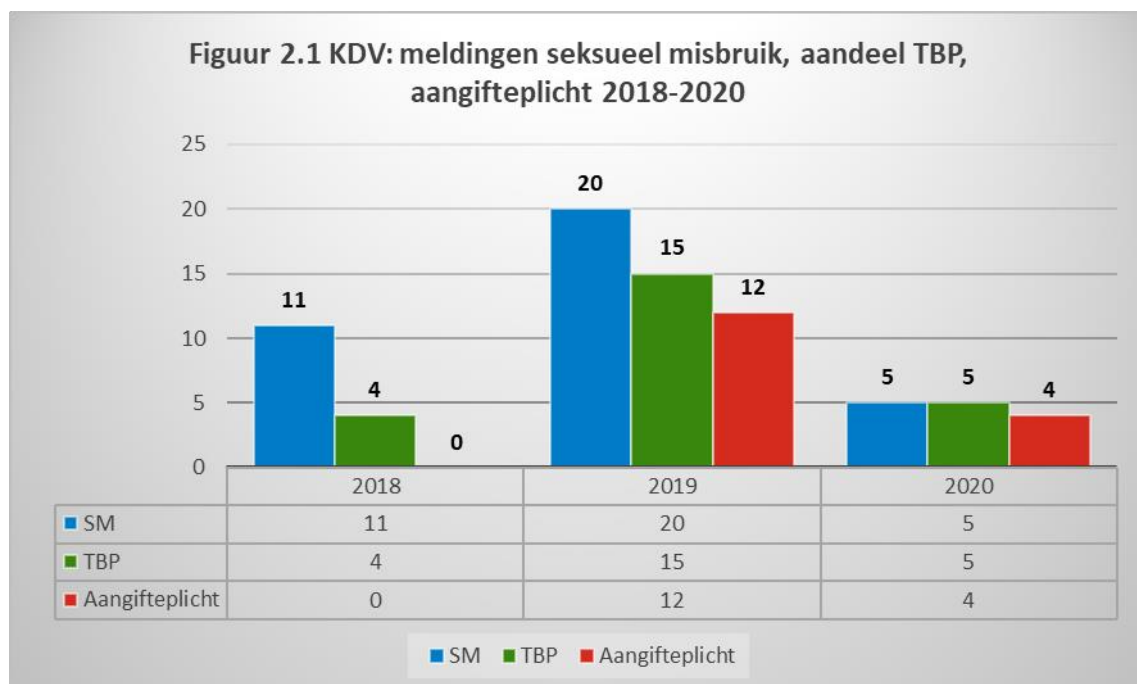


In 2020 kwamen vanuit de meeste meldingen (62) van een houder van een kinderopvangvoorziening of een directeur van basisschool (vanuit BSO, die op school wordt verzorgd).

MELDINGEN KINDERDAGVERBLIJVEN (KDV)

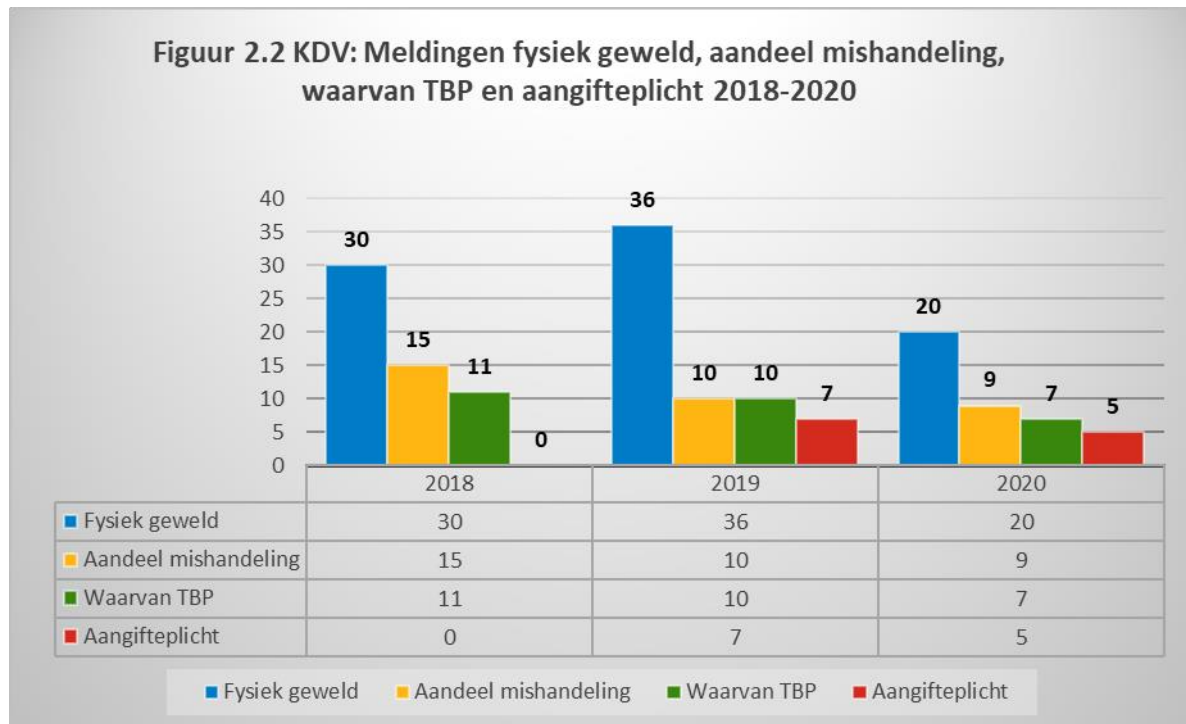


Het aantal meldingen dat is geregistreerd op een locatie van een kinderdagverblijf is in 2020 met 45 meldingen lager dan de twee jaren ervoor. Kijken we naar de verdeling over de categorieën, dan valt op dat er ten opzichte van 2019 een hoger aantal van vier meldingen over seksuele intimidatie is gedaan. Ook voor de categorie psychisch geweld is er sprake van een hoger aantal ten opzichte van 2019 (+2). Seksueel misbruik en fysiek geweld hebben dit jaar een lager aantal laten zien.



In 2020 zijn er voor kinderdagverblijven 5 meldingen geregistreerd die gaan over een mogelijk vermoeden van seksueel misbruik. In alle vijf (100 procent) deze meldingen is de beklaagde een met taken belast persoon. Dit percentage was in 2019 nog 75 procent. In 4 van de 5 meldingen

(80 procent), waarbij de beklaagde een met taken belast persoon betreft, is de houder verwezen naar de zedenpolitie. Dit percentage is gelijk aan 2019, toen is de houder in 12 van 15 meldingen naar de politie verwezen. In 2018 waren er nog geen gegevens bekend ten aanzien van de opgelegde aangifteplicht. De subcategorieën die het vaakst zijn geregistreerd bij deze opvangvoorziening zijn aanranding gevolgd door ongewenst hinderlijk aanrakingen.

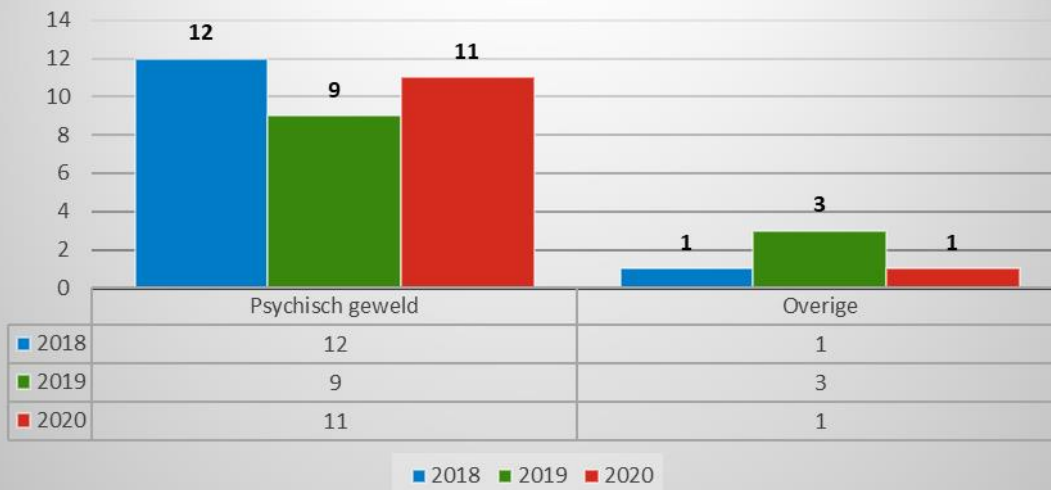


In 2020 ontving de vertrouwensinspectie vanuit de kinderdagverblijven 20 meldingen over fysiek geweld. Van deze 20 meldingen gaan er 9 over mishandeling (45 procent). Dit percentage is hoger dan in 2019, toen betrof dit 10 van de 36 meldingen (27,8 procent).

In 7 van de 9 meldingen (77,8 procent) mishandeling is de beklaagde een met taken belast persoon, dit is lager dan in 2019, toen was dit in alle meldingen (100 procent) mishandeling het geval.

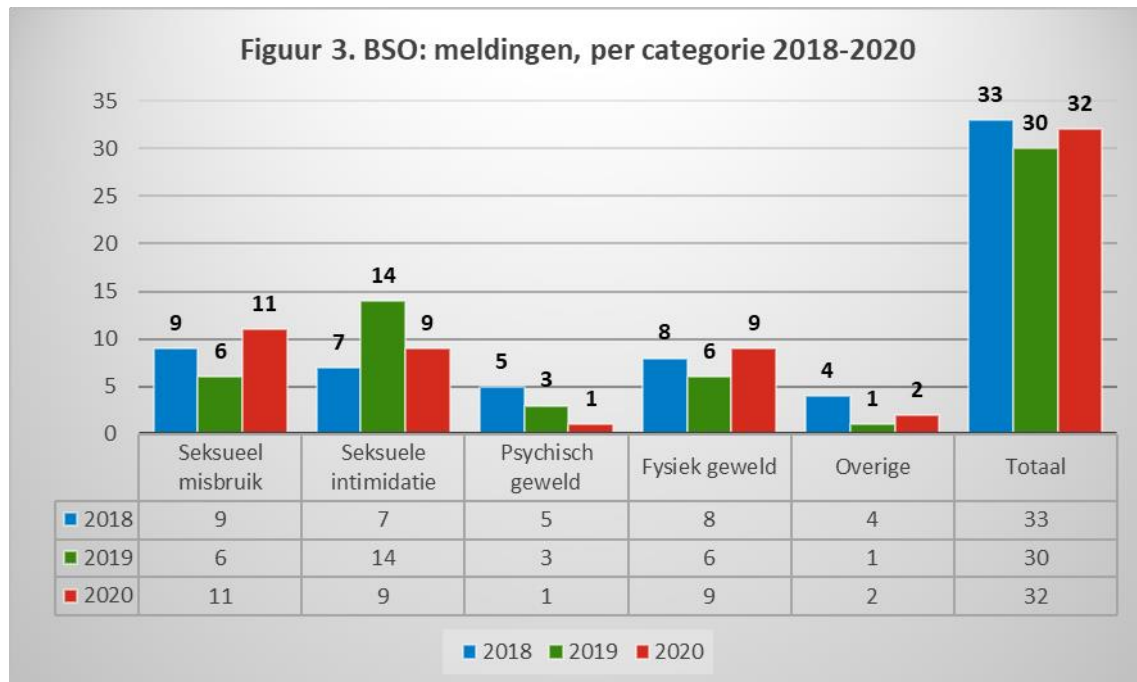
In 5 van de 7 meldingen (71,4 procent) mishandeling kwam de vertrouwensinspectie in 2020 in het overleg met de houder tot een redelijk vermoeden van een strafbaar feit en is de houder verwezen naar de politie. Ook dit is lager dan in 2019. In dat jaar heeft de vertrouwensinspectie in 7 van 10 meldingen (70 procent) de houder verwezen naar de politie.

**Figuur 2.3 KDV: meldingen psychisch geweld en overige
2018-2020**

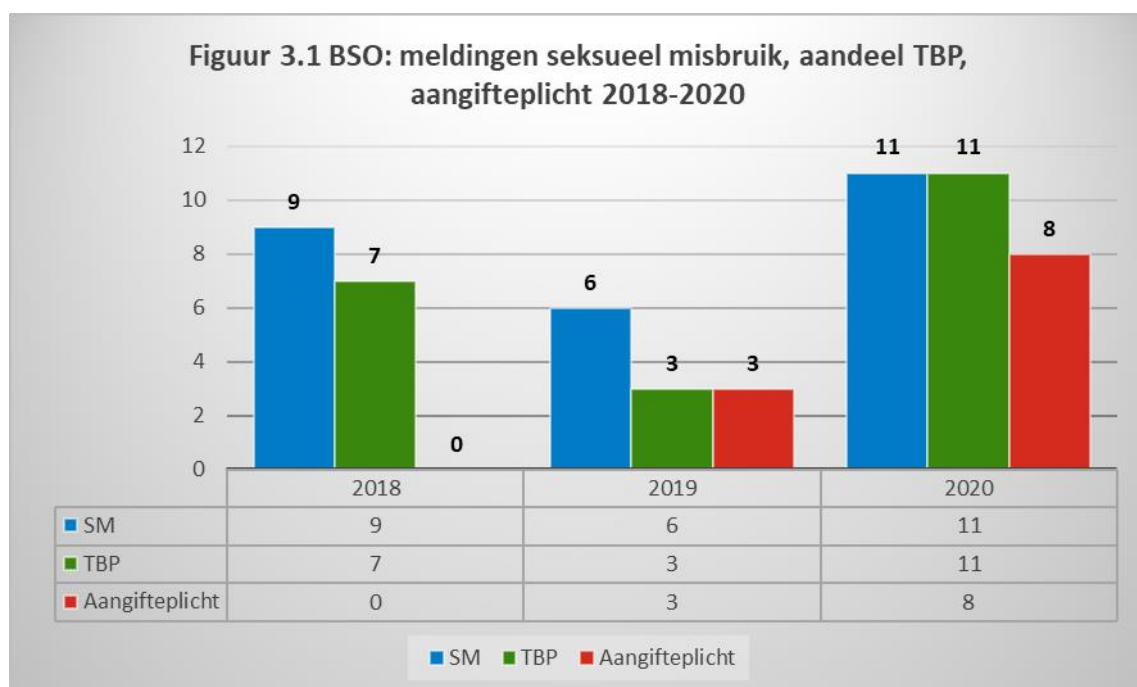


Bij kinderdagverblijven is het aantal meldingen psychisch geweld (11), in 2020 meer dan in 2019 (9), maar lager dan in 2018 (12). De meest voorkomende subcategorieën bij kinderdagverblijven zijn ongewenst (non) verbaal gedrag, gevolgd door dreiging (met fysiek geweld).

MELDINGEN Buitenschoolse opvang (BSO)



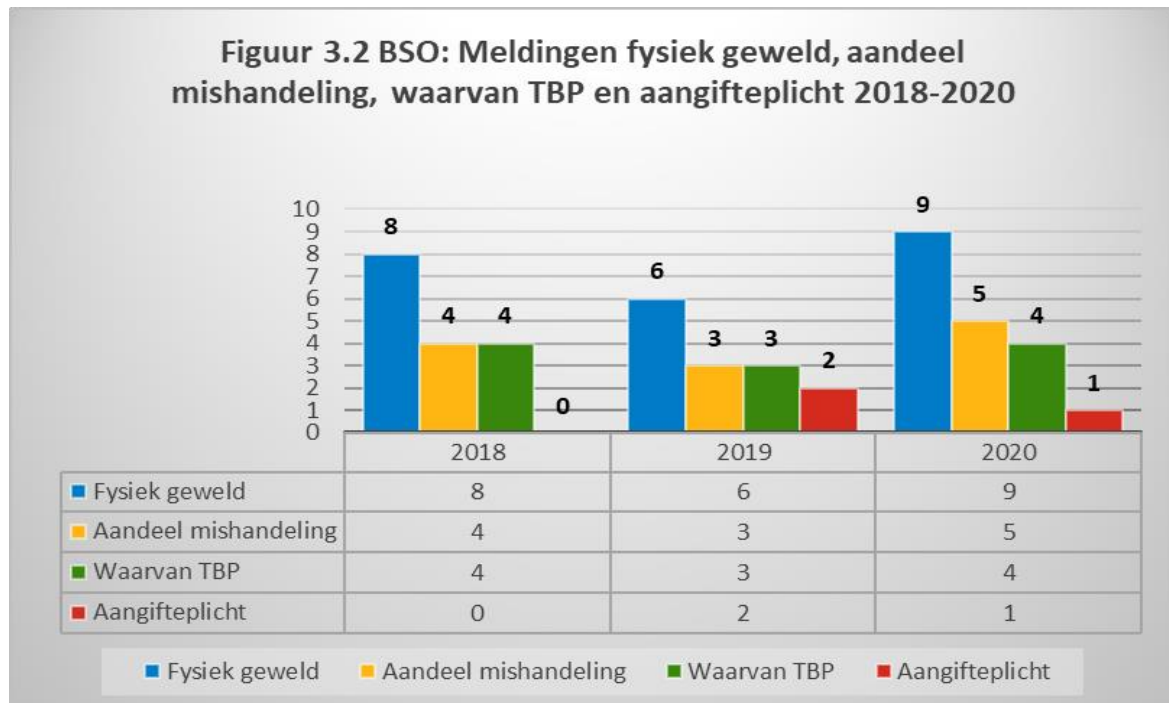
Het totaal aantal meldingen, te weten 32, geregistreerd op de buitenschoolse opvanglocaties is hoger dan in 2019, toen telden we er 30. Dit is bijzonder gezien de gedeeltelijke sluiting van de kinderopvang in verband met de corona-pandemie. De categorieën seksueel misbruik (11) en fysiek geweld (9) laten een hoger aantal meldingen zien in relatie tot 2018 en 2019. In 2018 registreerde de vertrouwensinspectie voor seksueel misbruik 9 meldingen en voor fysiek geweld 8. In 2019 was het aantal meldingen seksueel misbruik 6 en bij fysiek geweld 6. Voor de andere categorieën geldt dat deze aantallen lager dan in 2018 en 2019.



In 2020 zijn er voor de buitenschoolse opvang 11 meldingen geregistreerd die gaan over een mogelijk vermoeden van seksueel misbruik, dit zijn er fors meer dan in 2019. In dat jaar werden er voor de buitenschoolse opvang nog 6 meldingen van seksueel misbruik gemeld.

In alle 11 (100 procent) van deze meldingen is de beklaagde een met taken belast persoon. Dit percentage was in 2019 nog 50 procent. In 8 van de 11 meldingen (72,8 procent) is de houder verwezen naar de zedenpolitie voor de aangifteplicht. In 2019 is de houder in 3 van de 6 meldingen (50 procent) hiernaar verwezen. In 2018 waren er nog geen gegevens bekend ten aanzien van de opgelegde aangifteplicht.

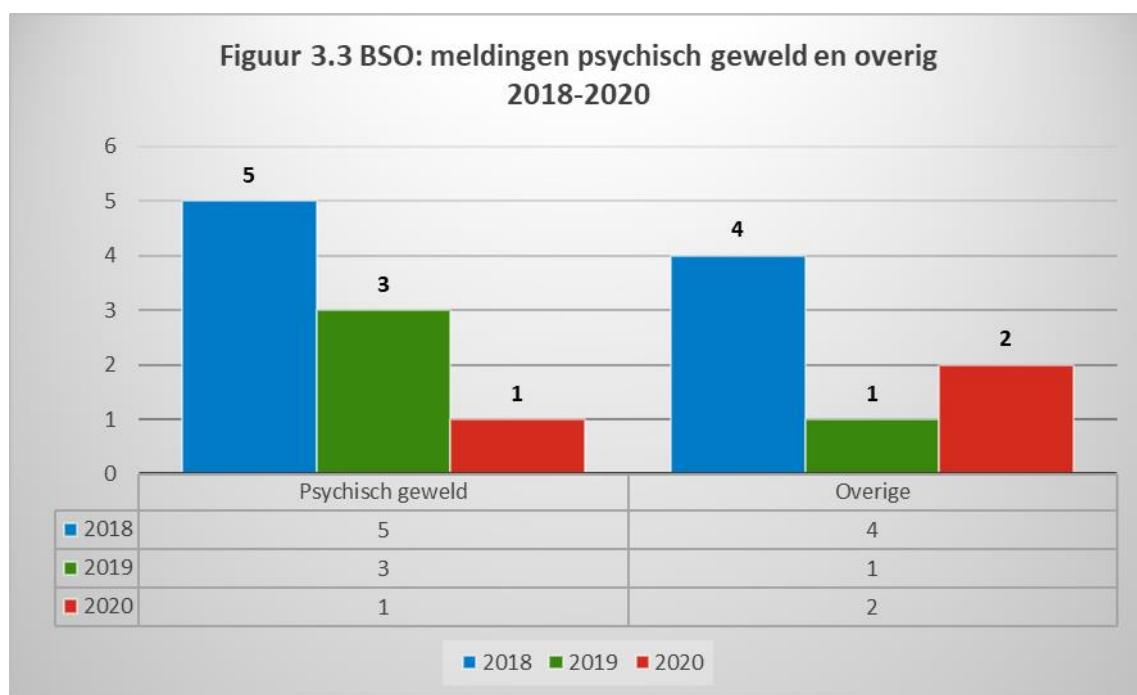
De subcategorieën die het vaakst zijn geregistreerd bij de buitenschoolse opvang zijn aanranding gevolgd door ontucht misbruik gezag en ongewenst hinderlijk aanrakingen.



In 2020 ontving de vertrouwensinspectie vanuit de buitenschoolse opvang 9 meldingen over fysiek geweld. Dit aantal is hoger dan in 2019 (6) en in 2018 (8). Van deze 9 meldingen gaan er 5 over mishandeling (55,6 procent). Dit percentage is hoger dan in 2019, toen betrof dit 3 van de 6 meldingen (50 procent), eenzelfde percentage als in 2018.

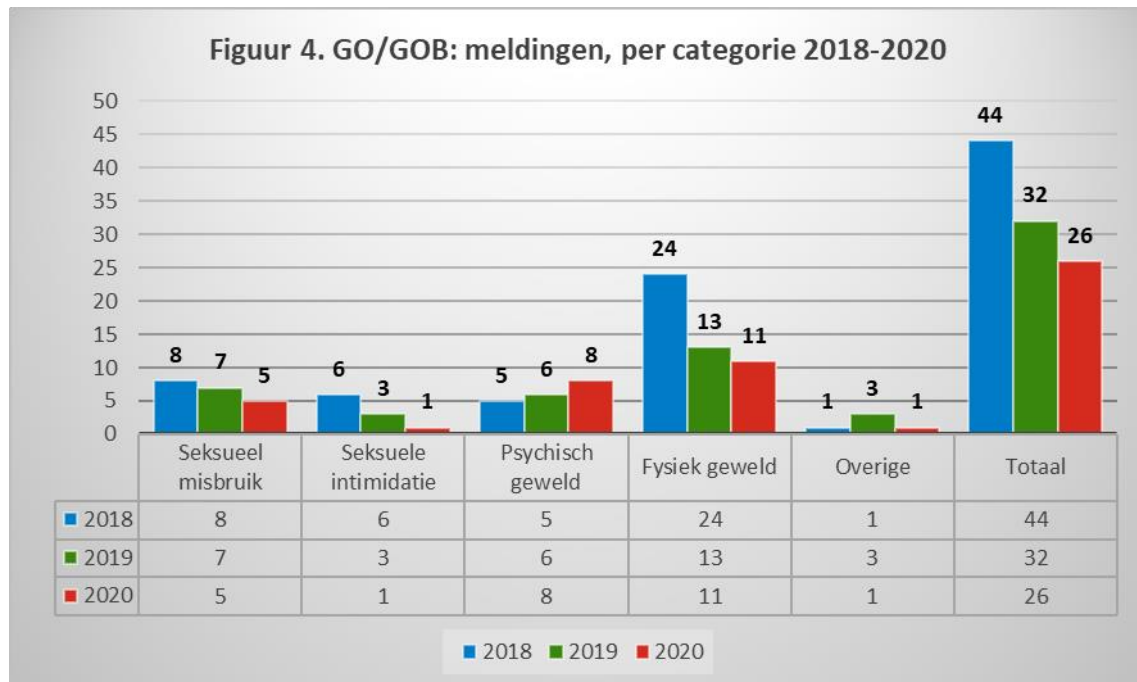
In 4 van de 5 meldingen (80 procent) mishandeling is de beklaagde een met taken belast persoon, dit is lager dan in 2019, toen was dit in alle meldingen (100 procent) mishandeling het geval. Ditzelfde geldt voor de vergelijking met 2018, toen was in 4 van de 4 meldingen (eveneens 100 procent) een met taken belast persoon de beklaagde.

In 1 van de 4 meldingen (25 procent) mishandeling kwam de vertrouwensinspectie in 2020 in het overleg met de houder tot een redelijk vermoeden van een strafbaar feit en is de houder verwezen naar de politie. Dit is lager dan in 2019. In dat jaar heeft de vertrouwensinspectie in 2 van de 3 meldingen (66,7 procent) de houder verwezen naar de politie. In 2018 waren er nog geen gegevens bekend ten aanzien van de opgelegde aangifteplicht.

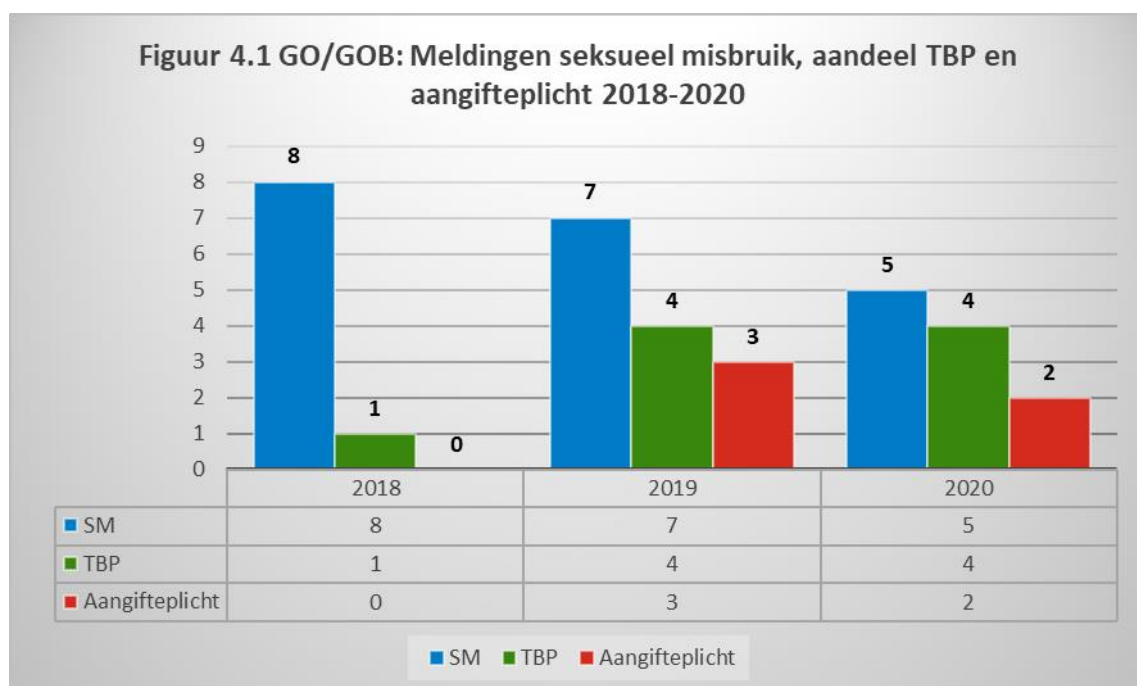


Ten aanzien van de buitenschoolse opvang is er één melding gedaan over psychisch geweld. Dit is minder dan in 2018 (5) en 2019 (3).

MELDINGEN over de gastouderopvang



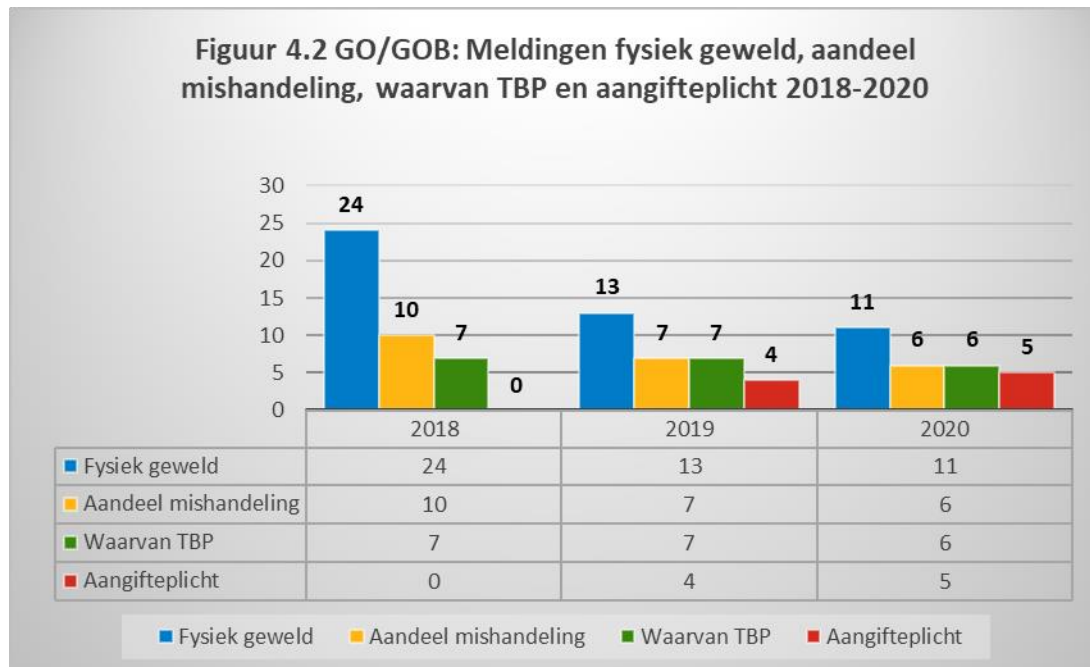
Het totaal aantal meldingen, te weten 26, geregistreerd over de gastouderopvang is lager dan in 2019, toen telden we er 32. Ook ten opzichte van 2018 is het lager, toen waren er 44 meldingen. De categorie psychisch geweld (8) telt meer meldingen dan in 2018 (5) en 2019 (6).



In 2020 zijn er voor de gastouderopvang 5 meldingen ontvangen die gaan over een mogelijk vermoeden van seksueel misbruik, 2 minder dan in 2019. In 2018 werden er op deze soort opvangvoorziening 8 meldingen bekend die gaan over een mogelijk vermoeden van seksueel misbruik gemeld.

In 4 van de 5 meldingen (80 procent) is de beklaagde een met taken belast persoon. Dit percentage was in 2019 nog 57,1 procent. In 2 van de 4 meldingen (40 procent), waarbij de beklaagde een met taken belast persoon betrof, is de houder van het gastouderbureau verwezen naar de zedenpolitie. In 2019 is de houder in 3 van de 4 meldingen (75 procent) hier naar verwezen. In 2018 waren er nog geen gegevens bekend ten aanzien van de opgelegde aangifteplicht.

De onderverdeling in subcategorieën is voor de gastouderopvang niet te maken, dit komt door het lage aantal meldingen.

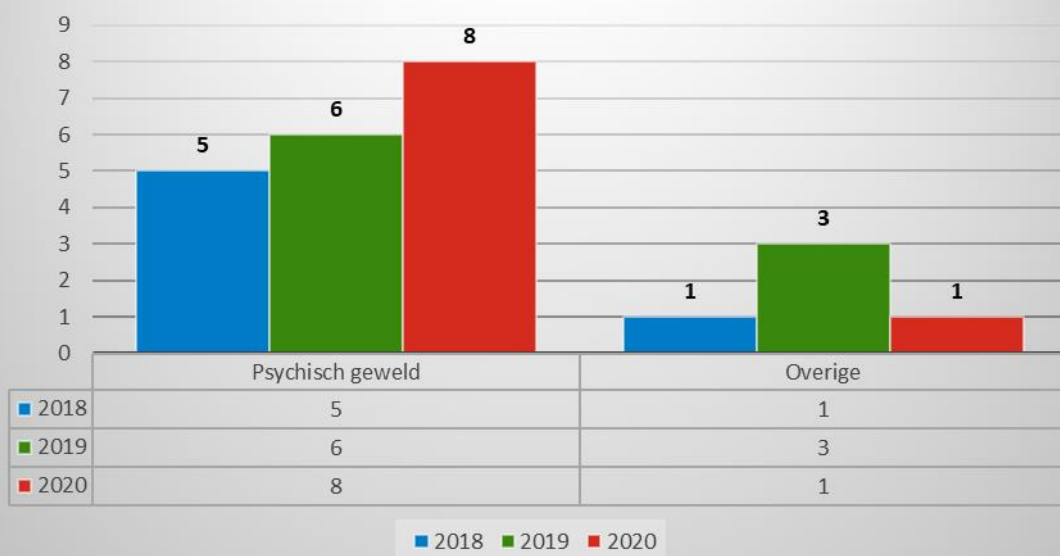


In 2020 ontving de vertrouwensinspectie over de gastouderopvang 11 meldingen over fysiek geweld. Dit aantal is lager dan in 2019 (13) en in 2018 (24). Van deze 11 meldingen gaan er 6 over mishandeling (54,5 procent). Dit percentage is hoger dan in 2019, toen betrof dit 7 van de 13 meldingen (53,8 procent). In 2018 betrof het 10 van de 24 meldingen (41,6 procent).

In 6 van de 6 meldingen (100 procent) mishandeling in 2020 is de beklaagde een met taken belast persoon, dit is gelijk aan het percentage in 2019, toen was dit ook in alle meldingen (100 procent) mishandeling het geval. In 2018 was in 7 van de 10 meldingen (70 procent) een met taken belast persoon de beklaagde. In 2018 waren er nog geen gegevens bekend ten aanzien van de opgelegde aangifteplicht.

In 5 van de 6 meldingen (83,3 procent) mishandeling, waarbij de beklaagde een met taken belast persoon betrof, kwam de vertrouwensinspectie in 2020 in het overleg met de houder tot een redelijk vermoeden van een strafbaar feit en is de houder verwezen naar de politie. Dit is hoger dan in 2019. In dat jaar heeft de vertrouwensinspectie in 4 van de 7 meldingen (57,1 procent) de houder verwezen naar de politie.

**Figuur 4.3 GO/GOB: meldingen psychisch geweld en overig
2018-2020**



Het aantal meldingen psychisch geweld (8), in 2020, die geregistreerd zijn op een gastouderopvang is hoger dan in 2019 (6) en in 2018 (5). De meest voorkomende subcategorie bij de gastouderopvang is ongewenst (non) verbaal gedrag.

TOELICHTING MELD- OVERLEG EEN AANGIFTEPLICHT

Meld-, overleg- en aangifteplicht in de kinderopvang (wettelijke verplichtingen)

In de Wet Kinderopvang is de meld-, overleg-, en aangifteplicht opgenomen (artikel 1.51b en 1.51c), die geldt indien een medewerker of een houder op enigerlei wijze bekend is geworden met een misdrijf tegen de zeden (zoals bedoeld in Titel XIV van het Wetboek van Strafrecht) of mishandeling (als bedoeld in Titel XX van het Wetboek van Strafrecht).

In deze verschillende wetsartikelen rond de meld- en overlegplicht worden drie belangrijke kenmerken genoemd:

- Het moet gaan om een mogelijk vermoeden van een misdrijf tegen de zeden of mishandeling;
- De vermeende dader is een bij een kinderopvanglocatie werkzaam persoon (bijvoorbeeld een pedagogisch medewerker) of een gastouder en/of andere persoon van 18 jaar of ouder op hetzelfde woonadres alsmede de daar werkzame vrijwilligers en stagiaires;
- Het slachtoffer is een kind dat gebruikmaakt van de geboden kinderopvang.

Wanneer dus sprake is van een mogelijk vermoeden van een zedenmisdrijf en/of mishandeling, gepleegd door een met taken belast persoon jegens een kind in de kinderopvang, dan geldt een meld-, overleg- en aangifteplicht.

Dit betekent dat ook medewerkers in de kinderopvang een meldplicht hebben aan hun houder bij een mogelijk vermoeden van een strafbaar feit. Dit dient onverwijld te gebeuren.